

Archeologienota
Verslag van Resultaten
bureauonderzoek: 2019D249

Brugge
Blankenbergse Steenweg 7B

Kim Aluwé
Pieter Laloo

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Colofon

Project: Brugge – Blankenbergse Steenweg 7B

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Kim Aluwé, Pieter Lalloo

© 2019- GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	1
1. Bureauonderzoek [BO]	1
1.1 Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1 Administratieve gegevens	1
1.1.2 Onderzoekskader	5
1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen	5
1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota	5
1.1.3 Onderzoeksopdracht	5
1.1.3.1 Archeologische voorkennis	5
1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied	6
1.1.3.3 Randvoorwaarden	6
1.1.4 Werkwijze en strategie van het onderzoek	7
1.2 Assessmentrapport	8
1.2.1 Landschappelijke situering	8
1.2.2 Historisch cartografische situering	12
1.2.3 Archeologische situering	18
1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied	19
1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	20
Bibliografie	21
Bijlage	23

INLEIDING

De initiatiefnemer voorziet de inplanting van drie appartementsgebouwen met respectievelijk 17, 28 en 2 wooneenheden ter hoogte van de Blankenbergse Steenweg 7B te Brugge. De gebouwen worden voorzien van een grote, gezamenlijke parkeergarage op het kelderniveau.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone of in een beschermde archeologische site. Het westelijke deel van het projectgebied bevindt zich in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA], maar het overige deel van het projectgebied overschrijdt nog steeds de drempelwaarden (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

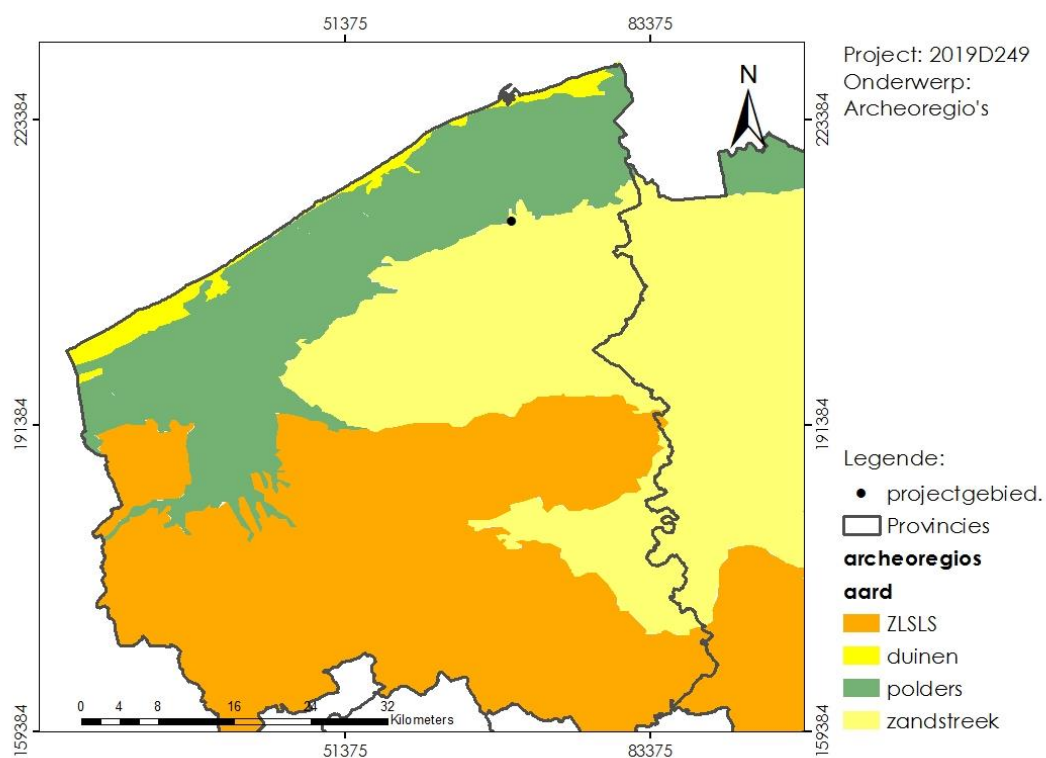
VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Bureauonderzoek [BO]

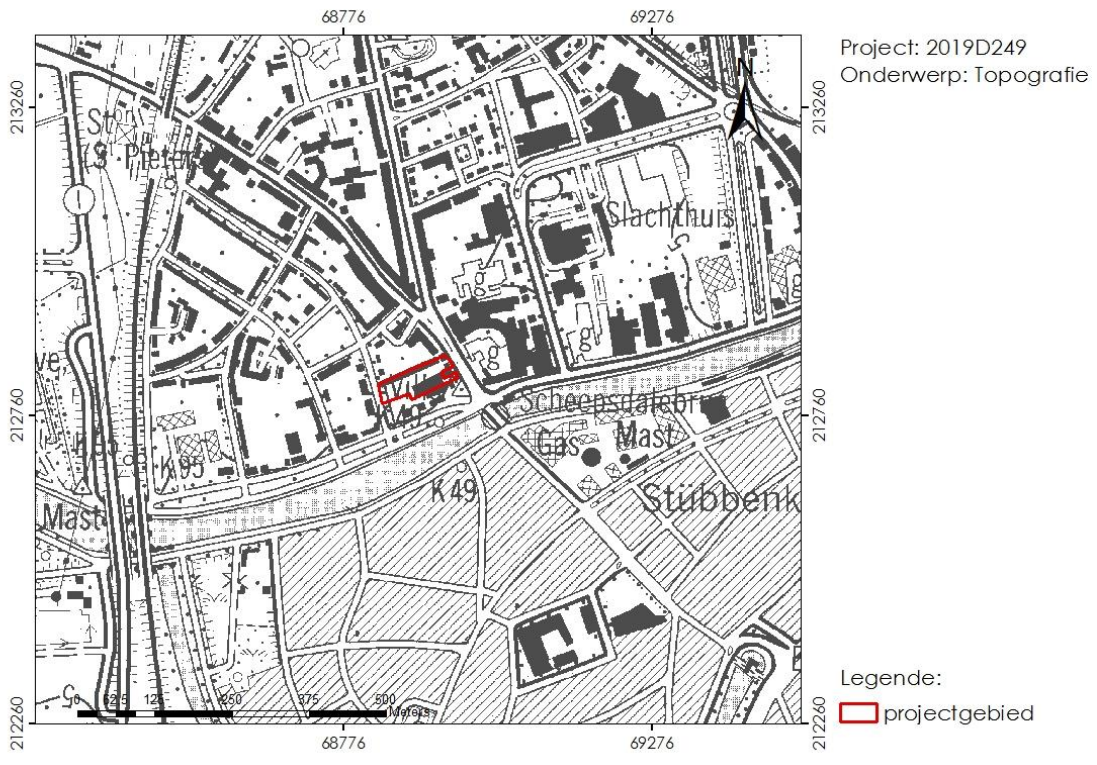
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

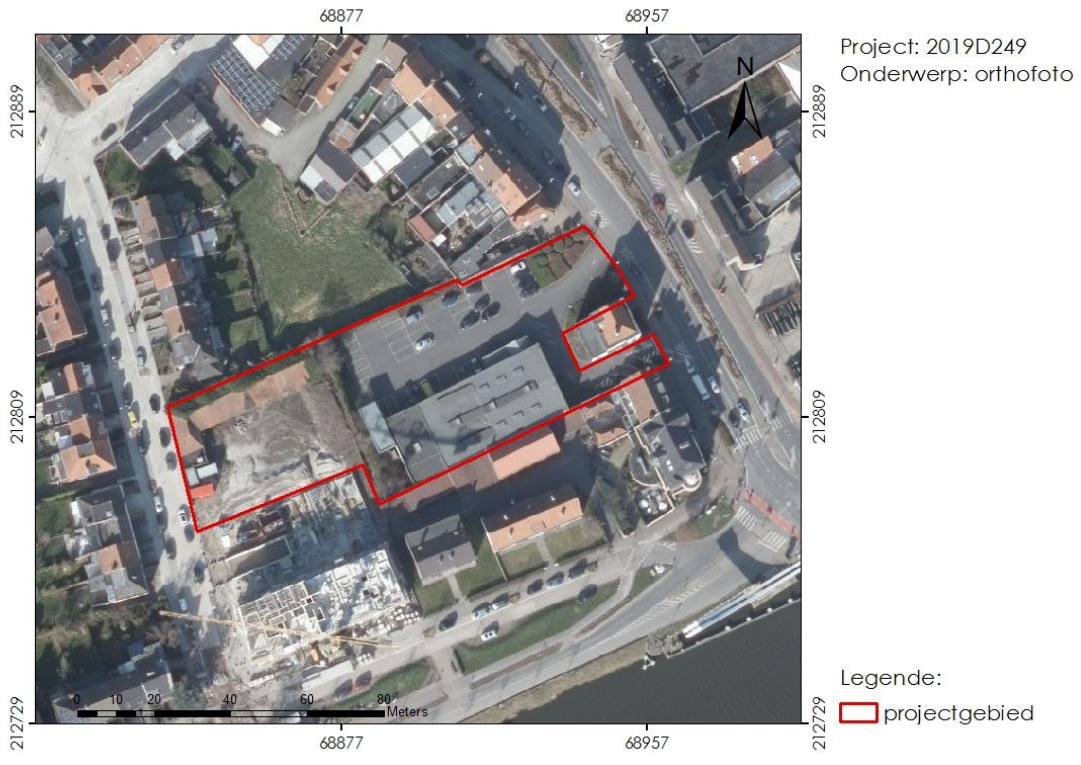
Projectcode	2019D249			
Locatiegegevens	Gemeente	Brugge		
	Deelgemeente	/		
	Adres	Blankenbergse Steenweg 7B		
	Toponiem	Sint-Pieters		
Bounding box (Lambert EPSG:31370)	X1	68825,972	X2	68963,567
	Y1	212809,039	Y2	212819,975
Kadastrale gegevens	Gemeente	Brugge		
	Afdeling	Afd. 8 Brugge		
	Sectie	Sectie M		
	Perceelsnummer(s)	445A2, 445C2, 446Z		
Zoektermen Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek			
Betrokken actoren / specialisten (+ functie)	Kim Aluwé (archeoloog), Pieter Laloo (erkend archeoloog)			
Externe advisering	/			

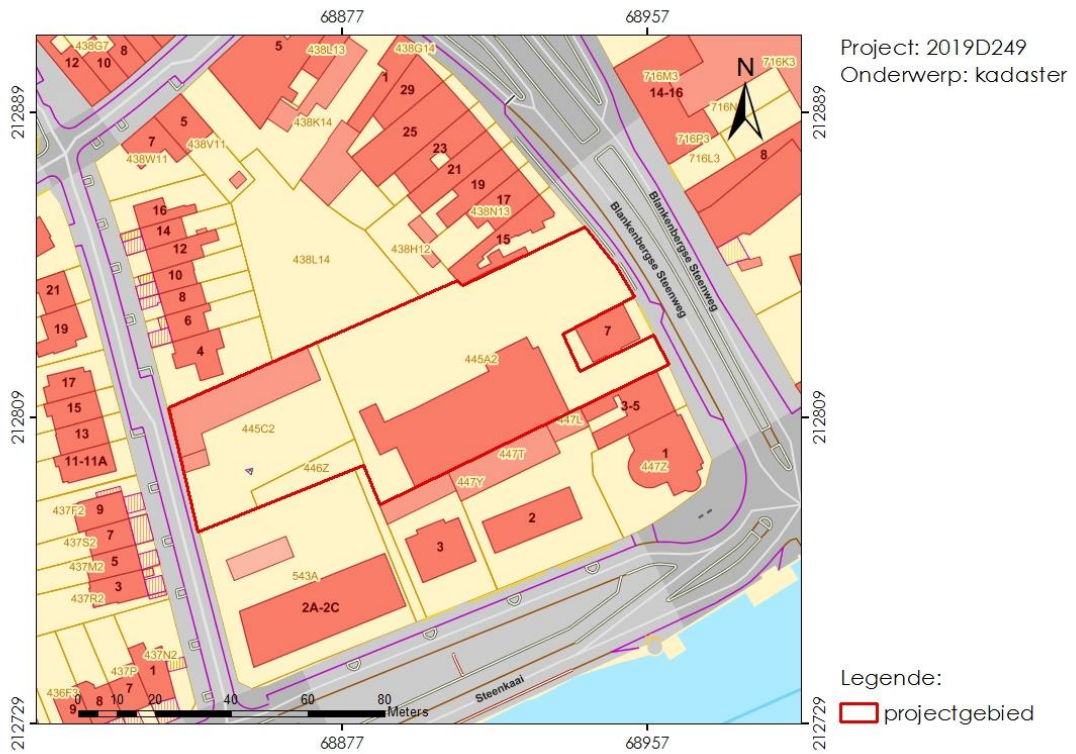
Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).

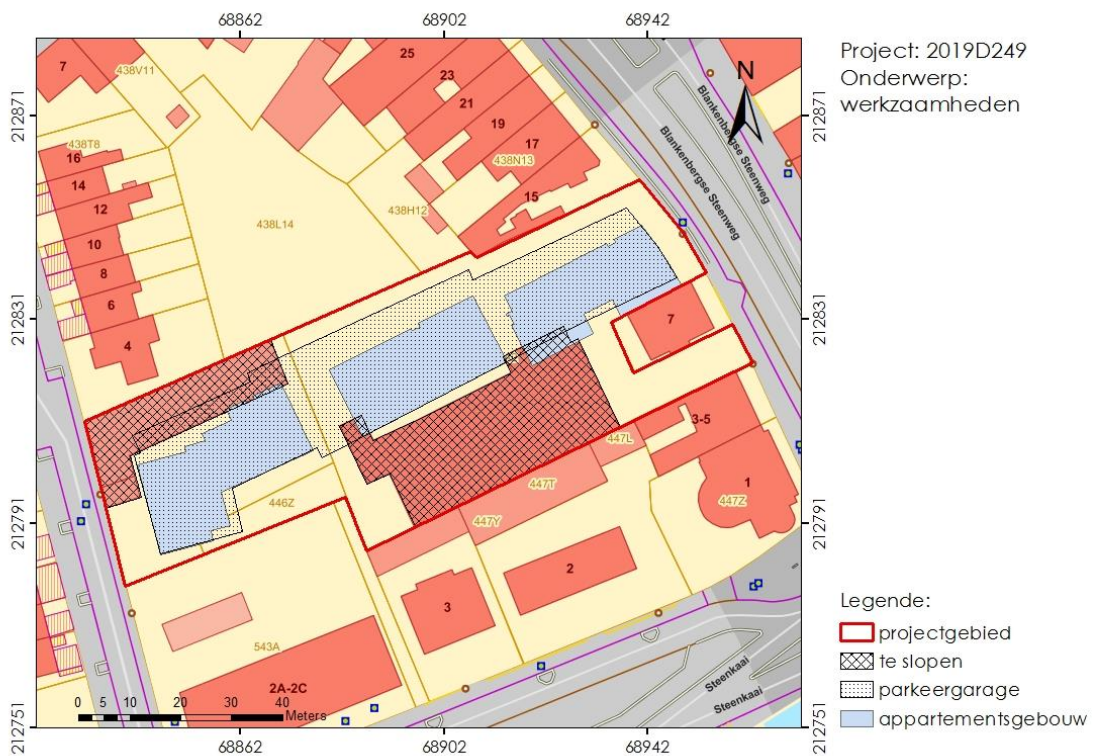
Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.

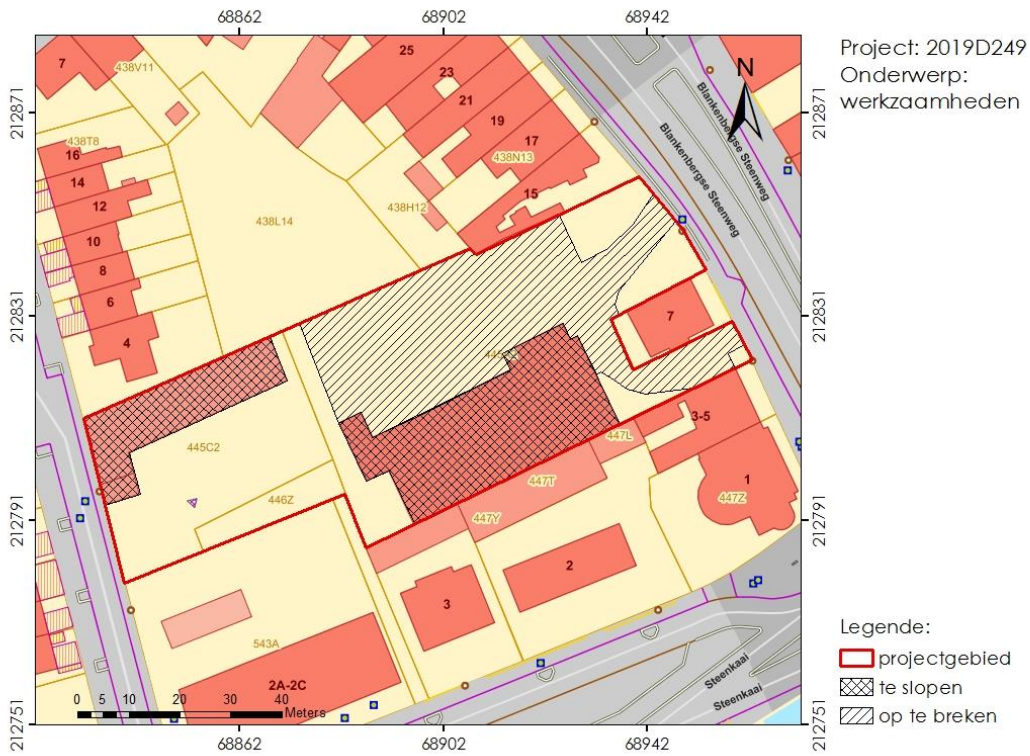
Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2018) orthofoto (© GDI Vlaanderen).

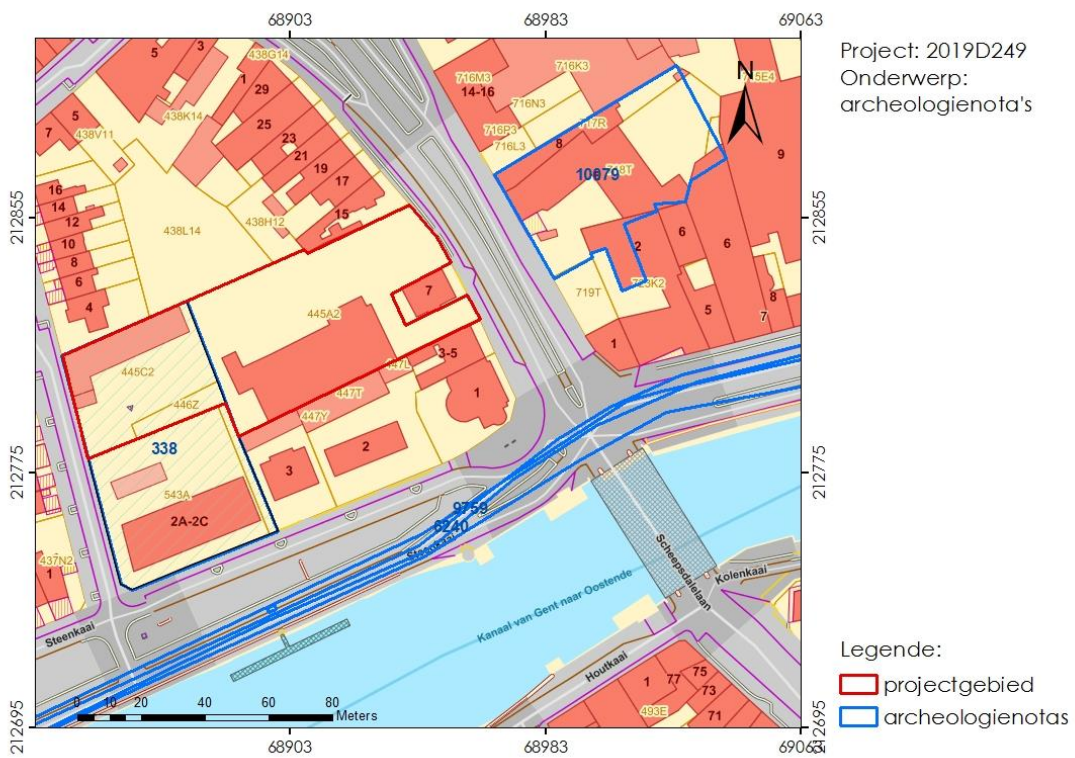
Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).

Figuur 5: werkzaamheden op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt).

Figuur 6: sloop- en afbraakwerken op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt)

Figuur 7: projectgebied, GGA (gebied geen archeologie) en archeologienota's weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt).

1.1.2 Onderzoekskader

1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen

De initiatiefnemer plant de inrichting van drie appartementsgebouwen met respectievelijk 17, 28 en 2 wooneenheden ter hoogte van de Blankenbergse Steenweg 7B te Brugge (fig. 5). De gebouwen worden voorzien van een grote, gezamenlijke parkeergarage op het kelderniveau. Het projectgebied heeft een totale oppervlakte van ca. 4800m².

In een eerste fase zal het bestaande winkelpand in het zuiden (ca. 950m²) en de loods/schuur (ca. 450m²) in het westen van het projectgebied gesloopt worden (fig. 6). Ook dient de aanwezige verharding ter hoogte van de huidige parking (ca. 1700m²) verwijderd te worden.

Er worden drie appartementsgebouwen aangelegd op het projectgebied met een totale oppervlakte van ca. 1500m². Onder deze gebouwen wordt een gemeenschappelijke parkeergarage voorzien. Deze ingrepen zorgen voor een verstoring tot 3m diep over een oppervlakte van ca. 2200m². De ingrepen vinden voornamelijk plaats ter hoogte van de huidige verharde parking.

1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota

De oppervlakte van de geplande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen overschrijdt de drempelwaarden die opgenomen zijn in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone of in een beschermde archeologische site. Het westelijke deel van het projectgebied bevindt zich in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA], maar het overige deel van het projectgebied overschrijdt nog steeds de drempelwaarden (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Het westelijke deel van het projectgebied was in 2016 reeds het onderwerp van een bureauonderzoek in het kader van een archeologienota (Archeologienota ID 338) (fig. 7). De archeologische voorkennis van het projectgebied en de ruime omgeving werd als eerder schaars ingeschat. Bovendien vonden de werkzaamheden plaats op een beperkte oppervlakte, aangezien lot 2 toen niet ontwikkeld werd. Het archeologisch potentieel werd daarom zeer laag ingeschat. Het toenmalige lot 2 wordt in de huidige aanvraag wel ontwikkeld.

Aan de overzijde van de weg ter hoogte van de Blankenbergse Steenweg 6 werd in 2018 een bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek uitgevoerd (Archeologienota ID 10079). Het bureauonderzoek wees op een groot archeologisch potentieel voor het aantreffen van sites met grondsporen vanaf de volle middeleeuwen. Het plangebied was namelijk te situeren in het gehucht Scheepsdale, waar reeds vóór 1167 bewoning aanwezig was. Het landschappelijk booronderzoek wees echter op recente verstoringen tot de diepte van de geplande werkzaamheden. Hierdoor was verder (voor)onderzoek niet meer nodig en werd het projectgebied vrijgegeven.

Ook ten zuiden van het projectgebied werd recent reeds een bureauonderzoek (Archeologienota ID 6240) en landschappelijk bodemonderzoek (Archeologienota ID 9759) uitgevoerd in het kader van de aanleg van ondergrondse kabels. Ter hoogte van een 40-tal werkzones werden landschappelijke boringen uitgevoerd om het archeologisch potentieel verder te kunnen inschatten. Deze werkzones hadden in oorsprong een geplande breedte van ca. 20m, maar werden recent gewijzigd naar smalle werksleuven met een breedte van ca. 1,8m. Hierdoor verkleinde het potentieel op kennisvermeerdering en werd het projectgebied na uitvoering van het landschappelijk bodemonderzoek vrijgegeven.

1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Heeft het projectgebied archeologisch potentieel?
- Is er sprake van verstoring van dit potentieel? Zo ja, in welke mate kan deze eventuele vindplaatsen hebben aangetast?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden?
- Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?
- Welke aspecten verdienen aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

1.1.3.3 Randvoorwaarden

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is onmogelijk uit te voeren voorafgaand aan het aanvragen van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vanwege de te slopen gebouwen en de te verwijderen verharding (parking). Beide werken zullen uitgevoerd worden na het verkrijgen van de omgevingsvergunning.

De initiatiefnemer opteert voor de uitzonderingsprocedure waarbij een archeologienota wordt aangeleverd uitsluitend op basis van een bureauonderzoek waarbij wordt nagegaan of er binnen het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem of werfbegeleiding wenselijk is en/of vrijgave mogelijk is.

1.1.4 *Werkwijze en strategie van het onderzoek*

GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken. Het onderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van GATE.

De aard van de werken werd tijdens het vooronderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd digitaal opgemaakt middels Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. In die GIS werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, www.geo.onroerenderfgoed.be, www.cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

1.2 Assessmentrapport

Dit bureauonderzoek plaatst het projectgebied binnen een landschappelijk en archeologisch kader, waarbij rekening gehouden wordt met het ontwerpplan van de geplande inrichting. Deze studie dient als voorbereiding van een eventueel vervolgonderzoek, waar rekening kan worden gehouden met de geplande werken, of de reeds gekende archeologische, geologische en bodemkundige fenomenen. Daarnaast helpt de voorbereiding mee tot het opstellen van een [mogelijke] archeologische verwachting waarmee zowel tijdens toekomstige bouwwerken, als tijdens de uitvoering van het vervolgonderzoek rekening gehouden wordt. Door raadpleging van de CAI [Centraal Archeologische Inventaris] en archeologische literatuur wordt ten slotte ook nagegaan in hoeverre gekende vindplaatsen aanwezig zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Deze studie maakt gebruik van verscheidene datasets. Uitgangspunt is het ontwerpplan met informatie over de toekomstige werken, verkregen van de initiatiefnemer. Deze informatie wordt vervolgens geprojecteerd op de bodemkundige en geologische kaart. Vervolgens worden de historische kaarten als de archeologische inventaris onder de loep genomen om de gekende archeologische sites in en nabij het projectgebied te registreren.

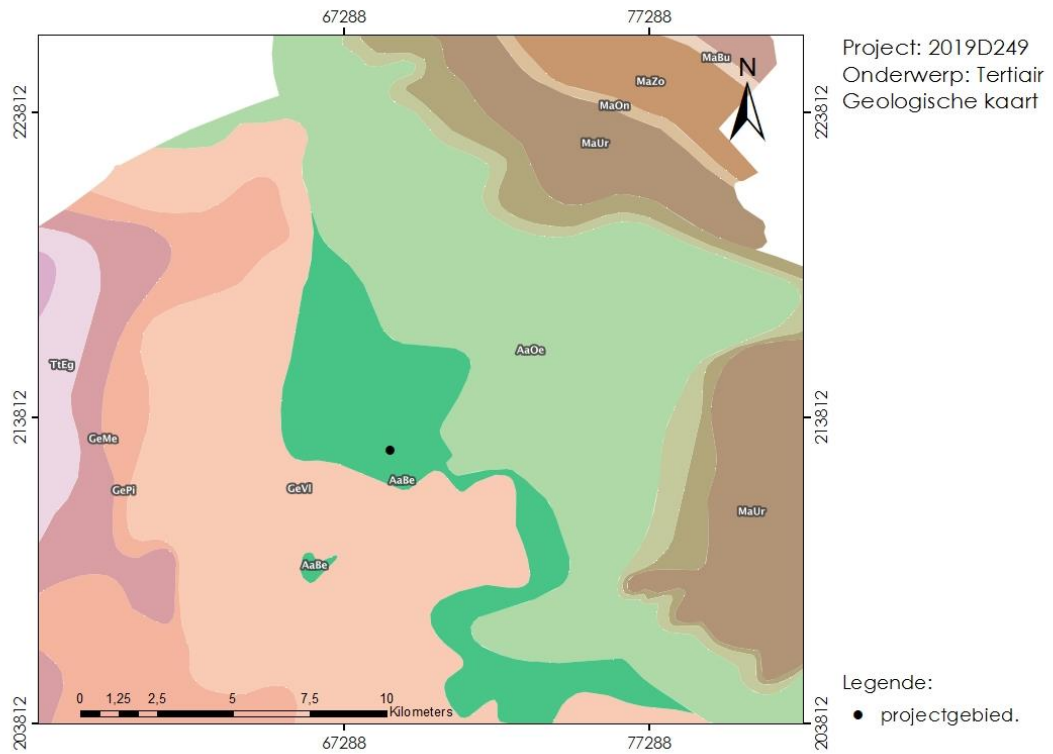
1.2.1 Landschappelijke situering

Het onderzoeksgebied situeert zich aan de Blankenbergse Steenweg 7B te Brugge, ten noorden van de stadskern van Brugge in het stadsdeel Sint-Pieters. Het gebied bevindt zich op de grens van de polders met de zandstreek (fig.1).

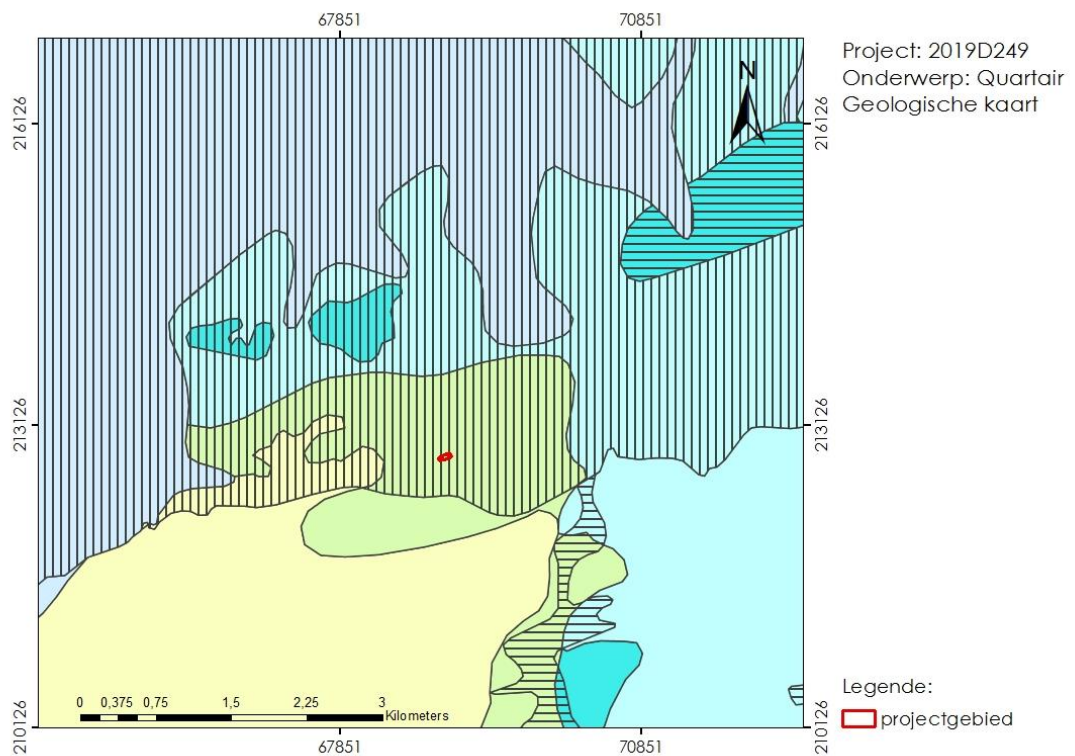
Geologisch gezien behoort het projectgebied tot de Tertiaire Formatie van Aalter (Aa), lid van Beernem (AaBe) (fig. 8). Het betreft grijsgroen kleihoudend zand, met kleilaagjes en zandsteen. Op de Quartair geologische kaart is het projectgebied gelegen in het gebied gecodeerd als 3c (fig. 9). Dit verwijst naar een opbouw van fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan, (mogelijk afwezige) eolische afzettingen uit het Weichseliaan en holocene getijdenafzettingen.

De bodem op het projectgebied staat aangeduid als een antropogene bebouwde zone (fig. 10-11). Ten noordwesten van het projectgebied zijn matig natte kleibodems en matig droge zandleembodems aanwezig (polders) en ten zuidwesten zijn matig natte lemige zandbodems en matig droge zandbodems aangeduid (zandstreek).

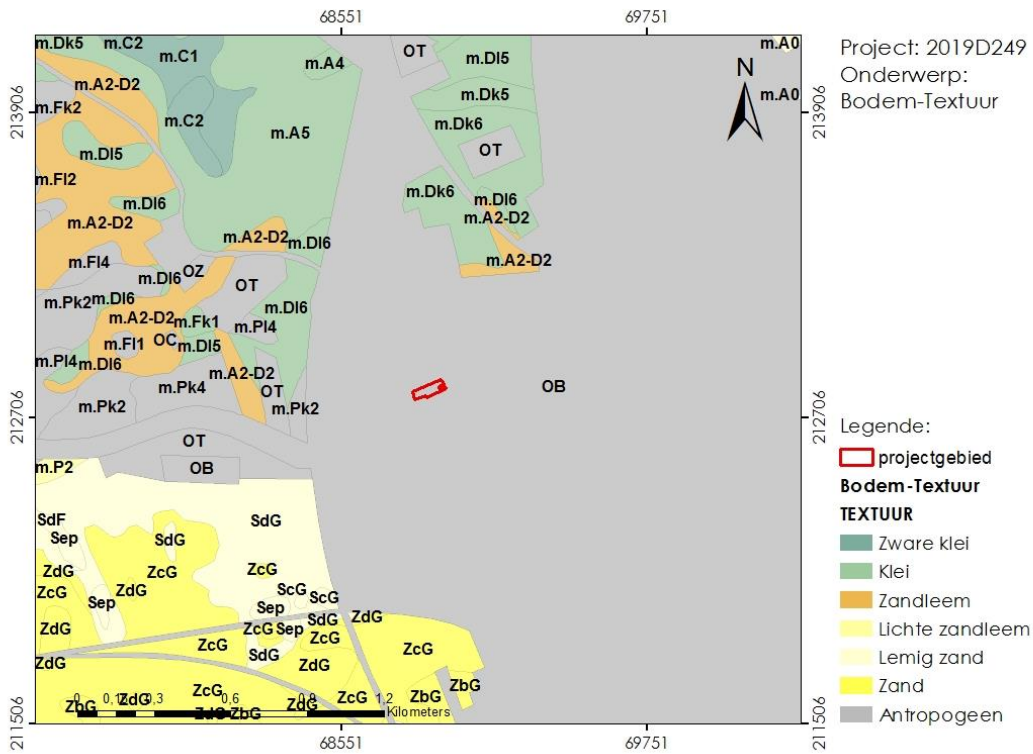
Voor wat betreft de topografie zijn we aangewezen op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (DHM VII – 1m resolutie). Op ruimere schaal komt duidelijk tot uiting dat het projectgebied zich bevindt op de grens tussen de lagergelegen polders in het noorden en de hoger gelegen zandgronden in het zuiden (fig. 12). Het projectgebied zelf kent een klein reliëfverschil met het hoogstgelegen punt langsheen de Rustenburgstraat in het uiterste westen (ca. 5,2m TAW), een lagergelegen deel in het westen (ca. 4,5m TAW) en een hoger gelegen deel in het oosten (ca. 4,9m TAW) (fig. 13-14).

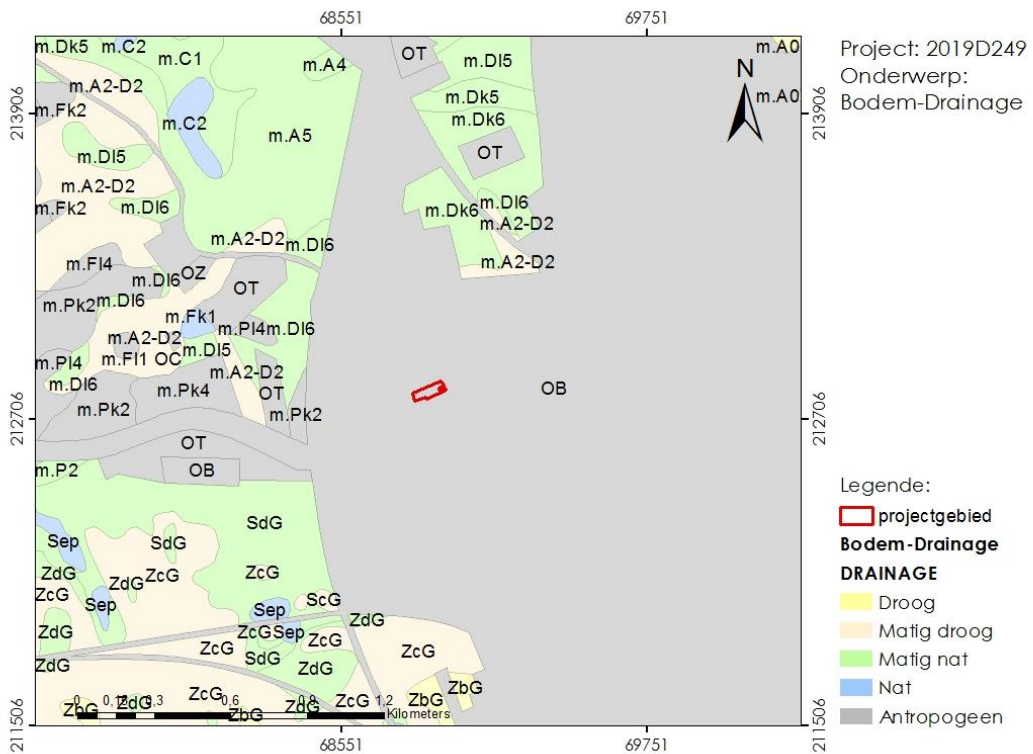
Figuur 8: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

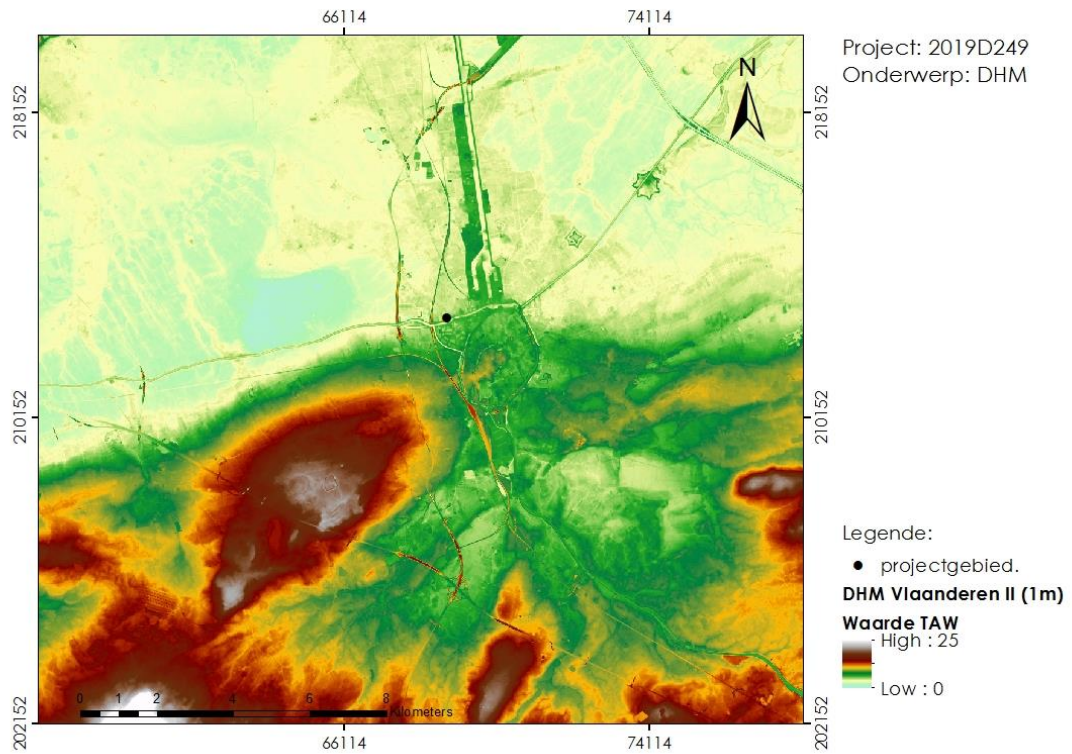
Figuur 9: Uitsnede uit de Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

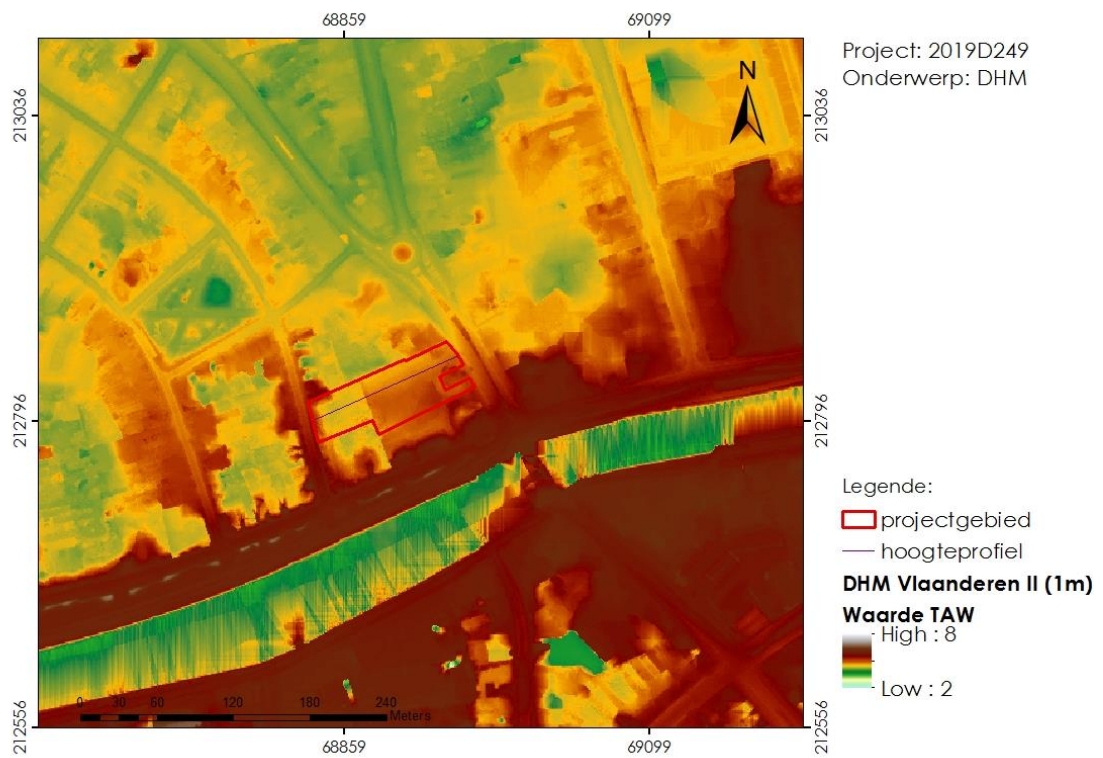
Figuur 10: Uitsnede bodemtextuurkaart ter hoogte van het projectgebied (© DOV).

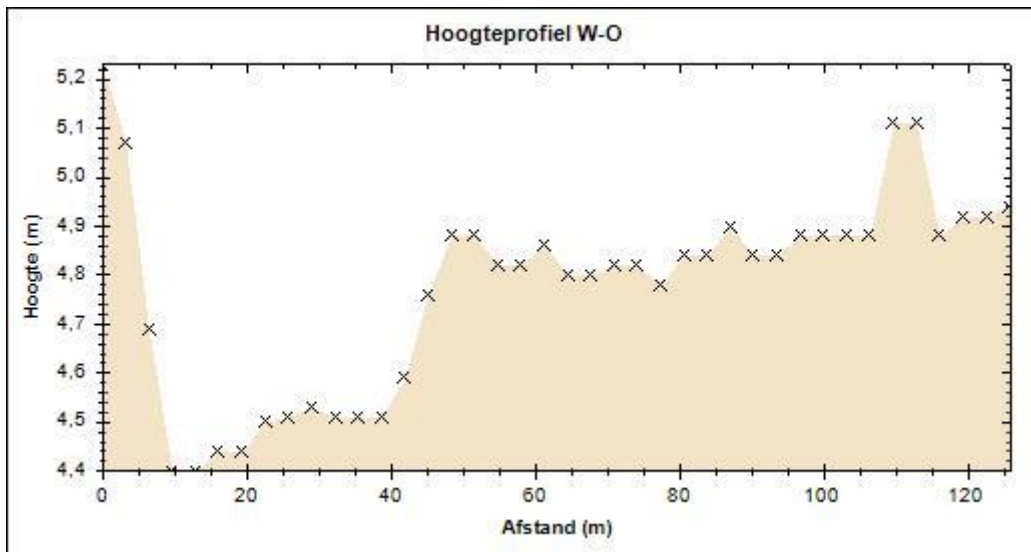
Figuur 11: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV).

Figuur 12: Uitsnede DTM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).

Figuur 13: Detail DTM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofielen (© GDI Vlaanderen)

Figuur 14: hoogteprofiel projectgebied W-O (©Geopunt)

1.2.2 Historisch cartografische situering

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de Blankenbergse Steenweg 7B in het stadsdeel Sint-Pieters ten noorden van de historische stadskern van Brugge. Sint-Pieters ontstaat in het gebied tussen de zogenaamde Vertinge (nu Blankenbergse Vaart), een zijriviertje van de toenmalige Leet (nu kanaal Brugge-Oostende) en een kreek ongeveer ter hoogte van het Lisseweegs Vaartje.

Rond 10.000VC ontwikkelt zich achter de toenmalige duinengordel een zoetwatermoeras dat zich uitstrekt tot de noordelijke rand van Brugge (<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/121850>). In deze periode vormt zich een veenlaag die in de ijzertijd bedekt wordt door een sliblaag afgezet tijdens overstromingen. In de Romeinse tijd werd het gebied tijdelijk bewoonbaar door het dichtslibben van getijdengeulen en het ophogen van de grond. Tussen de 4de en 7de eeuw teisteren opnieuw verschillende overstromingen de kuststreek, waardoor opnieuw een slikken en schorrenlandschap gevormd werd. Wanneer vanaf de 7de eeuw de krekken verzanden, kunnen schapen grazen op de nieuwe schorrenvegetatie.

Vanaf de 10de-11de eeuw wordt de ruime omgeving van het projectgebied ingedijkt (<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/121850>). De oudste dijk, de Gentele- of Blankenbergse Dijk, bevindt zich ten oosten van het projectgebied. Reeds vóór 1167 is er bewoning in het gehucht "Scepstale" gelegen aan een brug over de Leet. Aan deze Scheepsdalebrug vestigen zich vooral ambachtslui en schippers. In de ruime omgeving worden op de gronden van lenen of abdijen, boerderijen met walgrachten gebouwd. Deze liggen vaak aan de oorsprong van de latere kastelen.

De Leet of Ieperleet vormt een belangrijke waterweg tussen Brugge en de monding van de IJzer (<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/121850>). Bij het zoeken naar een betere zeeverbinding via Oostende wordt in 1618 de Leet uitgediept en gekanaliseerd tot het huidige kanaal Brugge-Oostende. In de 17de eeuw wordt het kanaal door de aanhoudende militaire conflicten voorzien van meerdere versterkingen zoals ter hoogte van Fort Lapin en aan de Scheepsdalebrug. Het zijriviertje de Vertinge wordt later gekanaliseerd tot Blankenbergse Vaart.

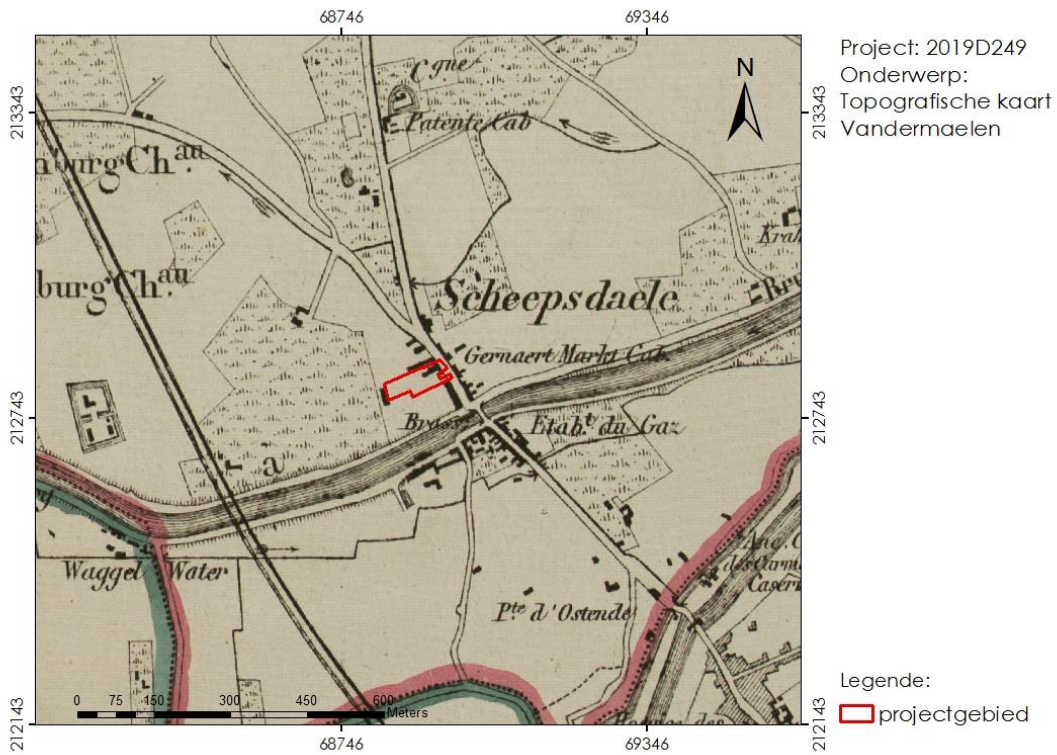
Door het verbeterde waterwegennet neemt ook het personenvervoer toe (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121850>). Ter hoogte van de Scheepsdalebrug en de houtkaai openen verscheidene handelszaken, bedrijven en herbergen. De Blankenbergse steenweg wordt in 1723 heraangelegd tot een rechte steenweg. Het oude tracé blijft behouden tot aan de Sint-Pieterskerk maar loopt vanaf daar in een rechte lijn naar Uitkerke. De Steenweg is een grote verbetering voor de aan- en afvoer naar Blankenberge van vis en allerlei materialen. Vanaf de 18de eeuw is het ook een belangrijke verkeersweg voor badgasten.

De Ferrariskaart uit 1771-1777 toont het projectgebied ten westen van de Blankenbergse Steenweg en ten noorden van het kanaal Brugge-Oostende (fig. 15). De bewoning in Scheepsdale situeert zich net naast de steenweg aan beide oevers van het kanaal. Ter hoogte van het projectgebied zelf is op deze kaart geen bebouwing zichtbaar. Op de midden 19de-eeuwse Topografische kaart Vandermaelen is ongeveer hetzelfde beeld waar te nemen, wel wordt in het noorden van het projectgebied een gebouw aangeduid en werd ten westen van het projectgebied een spoorweg aangelegd (fig. 16). Sint-Pieters behoudt tot diep in de 20ste eeuw haar landelijk karakter, het landschap bestaat grotendeels uit polders met landerijen, dreven, boomgaarden en bossen.

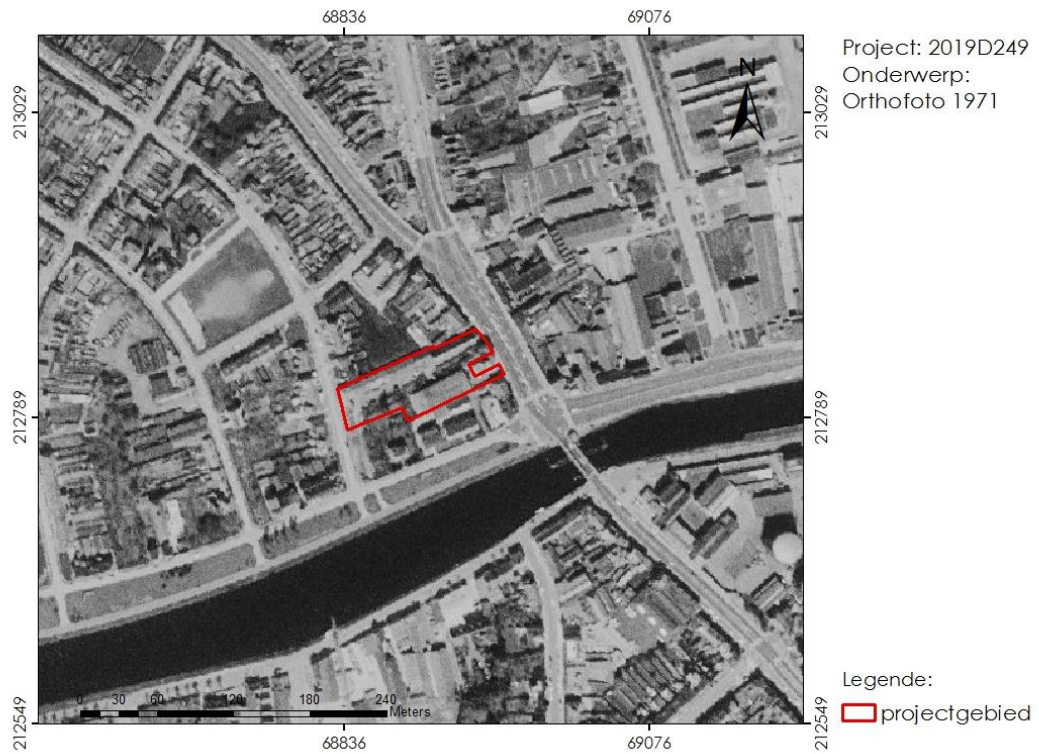
In de tweede helft van de 20ste eeuw wijzigt dit compleet met eerst de uitbreiding van de haven en de aanleg van de havendokken aan het zeekanaal ten noordoosten van het projectgebied. Nadien worden grote delen landbouw- en natuurgebied verkaveld voor nieuwe woningen. Dit is zeker het geval rond het projectgebied en is duidelijk waar te nemen op de orthofoto uit 1971 (fig. 17). Reeds op dat moment is het huidige gebouw in het zuiden van het projectgebied zichtbaar. Op de orthofoto uit 1979-1990 is ook de schuur/loods in het noordwesten van het projectgebied waar te nemen (fig. 18). Op de orthofoto uit 2000-2003 is te zien dat enkel in het oosten een verharde parking aanwezig is (fig. 19), op de orthofoto uit 2005-2007 is de verharde parking uitgebreid tot zijn huidige vorm (fig. 20).

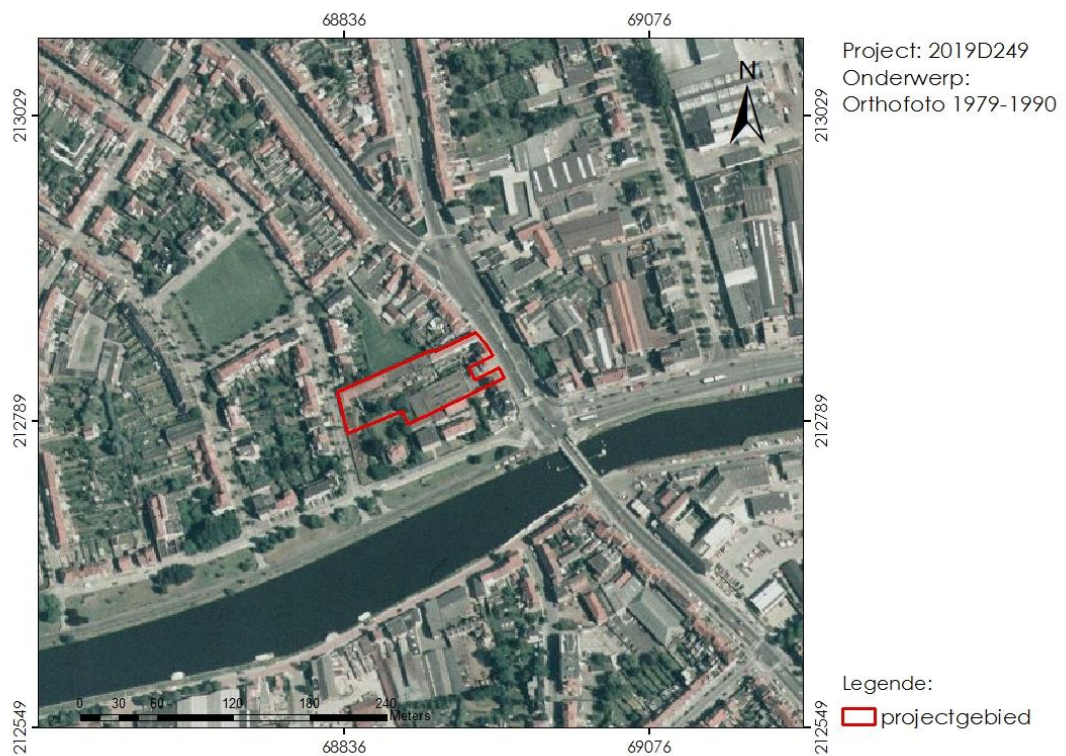
Figuur 15: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).

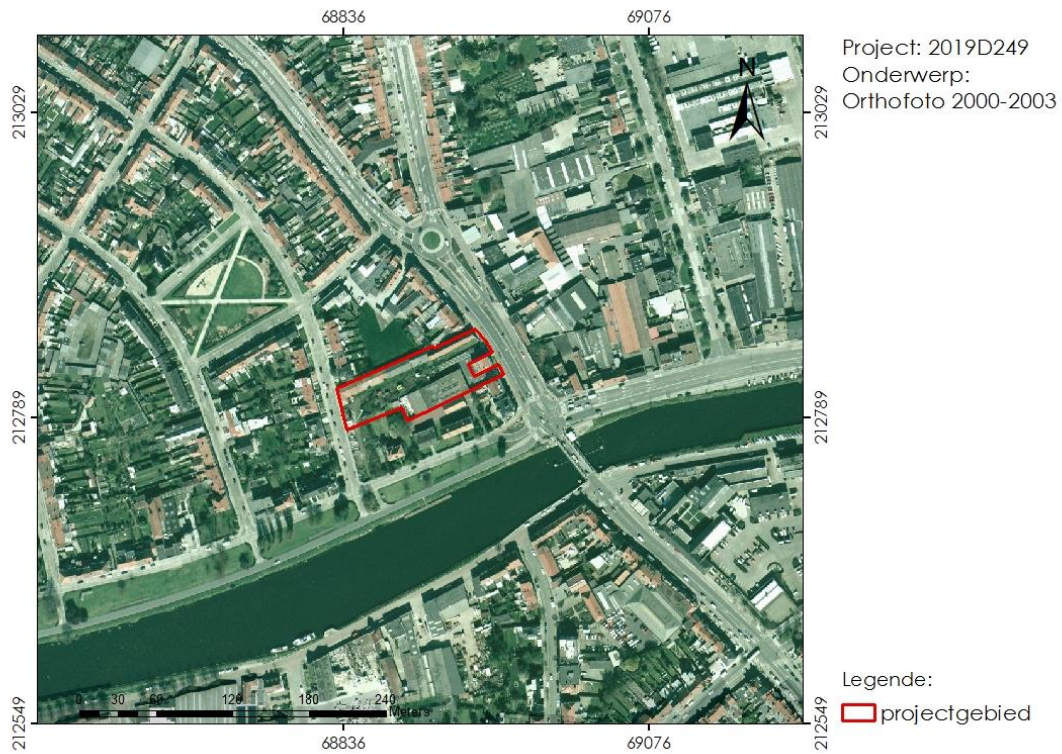
Figuur 16: Uitsnede midden 19de eeuwse topografische kaart van Vandermaelen ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 17: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

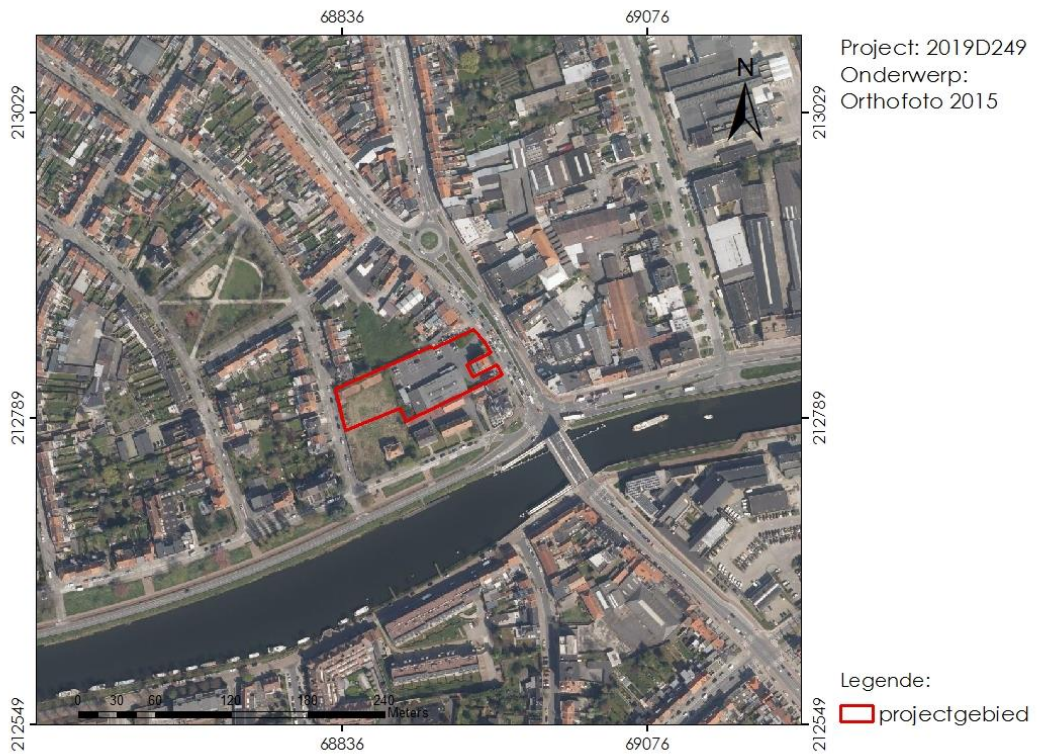
Figuur 18: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 19: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 20: Orthofoto uit 2005-2007 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 21: Orthofoto uit 2015 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 22: Projectie CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).

1.2.3 Archeologische situering

Het westelijke deel van het projectgebied was in 2016 reeds het onderwerp van een bureauonderzoek in het kader van een archeologienota (Archeologienota ID 338) (fig. 7). De archeologische voorkennis van het projectgebied en de ruime omgeving werd als eerder schaars ingeschat. Bovendien vonden de werkzaamheden plaats op een beperkte oppervlakte, aangezien lot 2 toen niet ontwikkeld werd. Het archeologisch potentieel werd daarom zeer laag ingeschat. Het toenmalige lot 2 wordt in de huidige aanvraag wel ontwikkeld.

Aan de overzijde van de weg ter hoogte van de Blankenbergse Steenweg 6 werd in 2018 een bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek uitgevoerd (Archeologienota ID 10079). Het bureauonderzoek wijst op een groot archeologisch potentieel voor het aantreffen van sites met grondsporen vanaf de volle middeleeuwen. Het plangebied is namelijk te situeren in het gehucht Scheepsdale, waar reeds vóór 1167 bewoning aanwezig was. Het landschappelijk booronderzoek wees echter op recente verstoringen tot de diepte van de geplande werkzaamheden. Hierdoor was verder (voor)onderzoek niet meer nodig en werd het projectgebied vrijgegeven.

Ook ten zuiden van het projectgebied werd recent reeds een bureauonderzoek (Archeologienota ID 6240) en landschappelijk bodemonderzoek (Archeologienota ID 9759) uitgevoerd in het kader van de aanleg van ondergrondse kabels. Ter hoogte van een 40-tal werkzones werden landschappelijke boringen uitgevoerd om het archeologisch potentieel verder te kunnen inschatten. Deze werkzones hadden in oorsprong een geplande breedte van ca. 20m, maar werden recent gewijzigd naar smalle werksleuven met een breedte van ca. 1,8m. Hierdoor verkleinde het potentieel op kennisvermeerdering en werd het projectgebied na uitvoering van het landschappelijk bodemonderzoek vrijgegeven.

Op het projectgebied zelf zijn geen meldingen uit de CAI aanwezig, maar in de ruime omgeving zijn wel verscheidene meldingen aanwezig (fig. 22).

Ten westen en ten noordwesten van het projectgebied vonden reeds enkele **archeologische (voor)onderzoeken** plaats. Bij de aanleg van het WZC Vliedberg werden bij controle van de werken enkele laat-middeleeuwse grachten en kuilen met aardewerk en dierlijk bot aangetroffen (CAI-ID 155765) (Hillewaert et al., 2009). Een proefsleuvenonderzoek ter hoogte van Ruddershove leverde enkel recente verstoringen op (CAI-ID 163466) (Verwerff & Lambrecht, 2012a). Aan de Oude Oostendse Steenweg werden bij een proefsleuvenonderzoek sporen van middeleeuwse veenwinning herkend (CAI-ID 156005) (Hillewaert, 2011). Bij een proefsleuvenonderzoek aan de Oostendse Steenweg werd een 15de-eeuws uitbraakspoor met baksteenpuin en aardewerk aangetroffen (CAI-ID 164802) (Huyghe, 2011). In 2015 werd even verderop ter hoogte van de Oostendse Steenweg 126 ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (CAI-ID 210777). De vele sporen en vondsten op de site zijn vermoedelijk te linken aan een woonerf uit de overgangperiode volle/ late middeleeuwen (Demey, 2015). Daarnaast werden ook bewoningssporen uit de 19de eeuw aangetroffen.

Andere meldingen zijn gebaseerd op **historisch kaartmateriaal**. Ten westen van het projectgebied bevindt zich een middeleeuwse site met walgracht die waar te nemen is op de Ferrariskaart en op luchtfoto's (CAI-ID 154021) (Apers, 2010). **Vooral ten oosten en noordoosten van het projectgebied** zijn naar aanleiding van een publicatie van Wintein veel meldingen aanwezig (Wintein, 1965). Op basis van historische kaarten duidt hij volgende zaken aan: een herberg (CAI-ID 300393), de middeleeuwse sluis De

Monnikenspeie (CAI-ID 300263) op de Lisseweegse Watergang (CAI-ID 300464), een meedstoven (CAI-ID 300265), enkele verdwenen hofstedes (CAI-ID 300262, 300264, 300268), enkele verdwenen kasteelhofstedes (CAI-ID 300266, 300267) en het laatmiddeleeuwse Kasteel "Ten Poele" (CAI-ID 300468).

Nog ten oosten van het projectgebied ligt **Fort Lapin** (CAI-ID 300456). Dit fort werd in de 2de helft van de 17de eeuw gebouwd om de Handelskom te verdedigen tegen de Fransen (Termote & Zwaenepoel, 2004). Nog voor het begin van de 18de eeuw werd het fort ontruimd en de aarden wallen afgevlakt. In de 18de eeuw werden er ook huizen gebouwd en tegen 1800 werden de grachten volledig gedempt. Bij de aanleg van een nieuw dok op het einde van de 19de eeuw werd een Romeinse of vroegmiddeleeuwse boot aangetroffen (Ameryckx & Nagelmackers, 1956; De Vlieghe, 1958). Daarnaast zijn ook bewoningssporen uit de ijzertijd en Romeinse tijd aangetroffen.

Slechts enkele meldingen **ten zuiden van het projectgebied** liggen **buiten de historische stadskern** van Brugge. Aan de Scheepsdalelaan stootte men bij rioleringswerken per toeval op een restant van een overwelling over de dubbele gracht rond de stad (CAI-ID 150772). Ook aan de Hans Memlinglaan gaat het over een toevalsvondst bij werken, deze keer bij de verbouwing van een meubelmagazijn in 1960 waarbij een afvalput met materiaal uit de 16de eeuw aangetroffen werd (CAI-ID 156866) (Crois, 1961).

De overige meldingen bevinden zich **binnen de historische stadskern van Brugge**. In 1980 werd bij controle van de werken de begraafplaats en enkele postmiddeleeuwse bakstenen waterputten van het voormalig klooster van de Rijke Klaren Urbanisten aangesneden (CAI-ID 154993) (De Witte, 1981). Bij de bouw van een nieuw kloosterpand langs de Vlamingdam werd een laatmiddeleeuwse afvalput aangetroffen (CAI-ID 155175) (Hillewaert, 1993). In 2012 werden bij een proefsleuvenonderzoek in de Kapelstraat enkele laatmiddeleeuwse puinsporen en afvallagen herkend (CAI-ID 160477) (Verwerft & Lambrecht, 2012b). Op het domein van het Elisabethklooster werden bakstenen funderingsresten teruggevonden van het 15de-eeuwse klooster en de 16de-eeuwse school voor arme meisjes (CAI-ID 159045) (Verwerft, 2011; Decreamer et al., 2012). In 2013 werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd ter hoogte van de Hugo Losschaertstraat 5a waarbij een ophogingslaag uit de 14de-15de eeuw aangetroffen werd (CAI-ID 220156) (Roelens & Huyge, 2016). Nabij de St-Mary Church werden bij restauratiewerken drie 18de-eeuwse bakstenen grafkelders gevonden (CAI-ID 155030) (De Witte, 1983). Bij een proefsleuvenonderzoek naar aanleiding van de uitbreiding van een jeugdherberg in de Ezelstraat werd een recent ophogingspakket aangetroffen, net als 2 laatmiddeleeuwse waterputten en een mestkuil (CAI-ID 218792) (Verwerft, 2011).

1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de Blankenbergse Steenweg 7B in het stadsdeel Sint-Pieters ten noorden van de historische stadskern van Brugge, op de grens van de kustpolders met de zandstreek.

Rond 10000VC ontwikkelt zich een groot kustmoeras van de kustlijn tot net ten noorden van Brugge. Ook het projectgebied is hierdoor mogelijk lange tijd onbewoonbaar. Vanaf de ijzertijd duikt de eerste bewoning nabij het projectgebied op (Fort Lapin). Deze bewoning wordt ook verdergezet in de Romeinse tijd wanneer het gebied een zeker belang kent voor de zoutproductie. Tussen de 4de en 7de eeuw teisteren overstromingen de kuststreek, waardoor opnieuw een slikken en schorrenlandschap gevormd werd. Wanneer vanaf de 7de eeuw de krekens verzanden, kunnen schapen grazen op de

nieuwe schorrenvegetatie. Vanaf de 10de-11de eeuw wordt de ruime omgeving van het projectgebied ingedijkt en wordt permanente bewoning opnieuw mogelijk.

Reeds vóór 1167 is er bewoning in het gehucht "Scepstale" gelegen aan een brug over de Leet, nabij het huidige projectgebied. Aan deze Scheepsdalebrug vestigen zich vooral ambachtslui en schippers. In de ruime omgeving worden op de gronden van lenen of abdijen, boerderijen met walgrachten gebouwd. De Leet of Ieperleet (ten zuiden van het projectgebied) vormt een belangrijke waterweg tussen Brugge en de monding van de IJzer. In 1618 wordt de Leet uitgediept en gekanaliseerd tot het huidige kanaal Brugge-Oostende. De Blankenbergse steenweg wordt in 1723 heraangelegd tot een rechte steenweg. Ondanks de ontwikkeling van een kern rond de Scheepsdalebrug, behoudt Sint-Pieters tot diep in de 20ste eeuw haar landelijk karakter, het landschap bestaat grotendeels uit polders met landerijen, dreven, boomgaarden en bossen.

1.2.5 *Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed*

Het projectgebied heeft door zijn ligging op de grens van de polders met de zandstreek een potentieel voor het aantreffen van sporen en vondsten vanaf het neolithicum. De aanwezigheid van prehistorische vondsten kan ook niet helemaal uitgesloten worden.

Daarnaast heeft het projectgebied door zijn ligging nabij een bewoningskern aan de Schepdaelebrug over de Leet (later kanaal Brugge-Oostende) net ten noorden van de stad Brugge, ook een potentieel voor het aantreffen van rurale (bewonings)sporen en vondsten vanaf de volle middeleeuwen.

Het westelijke deel van het projectgebied (lot 2) staat aangeduid als een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer verwacht wordt. Dit is gebaseerd op een bureauonderzoek uitgevoerd in 2016 (Archeologienota ID 338).

In de huidige aanvraag vinden wel degelijk ingrijpende werkzaamheden plaats op het toenmalige lot 2 (gebied geen archeologie) en op de rest van het huidige projectgebied. De aanleg van de parkeergarage zorgt voor een verstoring van ca. 2200m² tot een diepte van 3m. Bovendien heeft het projectgebied volgens ons wel degelijk een archeologisch potentieel op basis van zijn landschappelijke ligging en op basis van de nabijheid van het gehucht Schepdaele, waar als sinds de 12de eeuw bewoning aanwezig is. Daarom adviseren wij een uitgesteld en gefaseerd archeologisch (voor)onderzoek op het volledige projectgebied, inclusief lot 2 dat als GGA aangeduid staat. Als eerste stap dienen (eventueel na de afbraak- en uitbraakwerken) landschappelijke boringen uitgevoerd te worden om na te gaan wat de exacte diepte is van de verstoring en of er zich onder deze verstoorde zone nog archeologisch relevante lagen bevinden.

BIBLIOGRAFIE

Literatuur:

- Ameryckx J., Nagelmackers A., 1956. De boot van Oostende, *Biekorf* 57, p. 135-138.
- Apers T., 2010. Lokalisatie en studie van sites met walgracht rond Brugge aan de hand van luchtfoto's en evaluatie van het analysemateriaal, *onuitgegeven masterpaper universiteit Gent*.
- Crois R., 1961. Een oude afvalput, *Biekorf* 62.8, p. 237-238.
- Decraemer S., et al., 2012. Middeleeuwse onderzoeksresultaten uit kleinschalig onderzoek in Brugge, *Archaeologia Mediaevalis* 35, p. 94-98
- Demey D., 2015. Archeologisch vooronderzoek Oostendse steenweg 126 (Brugge), *Ruben Willaert rapport 90*, Sijsele.
- Devlieghe L., 1958. De boot van Oostende, *Archeologie* 1958.2, p. 436.
- De Witte H., 1981. Stads kernonderzoek te Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 4, p. 41.
- De Witte H., 1983. Stadsarcheologie te Brugge (W.VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 6, p. 44-45.
- Hillewaert B., 1993. Stadsarcheologisch onderzoek te Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 16.1, p. 58-61.
- Hillewaert B., 2011. Brugge, Oude Oostendse Steenweg, *onuitgegeven rapport*.
- Hillewaert B., Huyghe J., Van Besien E., 2009. Middeleeuwse onderzoeksresultaten uit kleinschalig onderzoek in Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 32, p. 136-138.
- Huyghe J., 2011. *Resultaten archeologisch onderzoek aan de Oostendse Steenweg te Brugge*, Brugge.
- Roelens F., Huyghe J., 2016. Conceptrapport archeologisch vooronderzoek Hugo Losschaertstraat 5a (Brugge), *Raakvlak rapport*, Brugge.
- Termote J., Zwaenepoel A., 2004. Forten en verdedigingswerken in het Oost- en West-Vlaamse Krekengebied, *onuitgegeven rapport*, Provincies Oost- en West-Vlaanderen, p.10-11
- Verwerft D., 2011a. *Resultaten archeologisch vooronderzoek Ezelstraat / Hugo Losschaertstraat / Kalverstraat*, Brugge, Raakvlak.
- Verwerft D., 2011b. *Verslag: archeologisch proefonderzoek Ezelstraat*, Brugge, Raakvlak nota, Brugge.

Verwerft D., Lambrecht G., 2012a. *Molenerf, Brugge. Resultaten Archeologisch Proefonderzoek*, Brugge.

Verwerft D., Lambrecht G., 2012b. *Resultaten archeologisch onderzoek Kapelstraat 1, Brugge, Raakvlak*.

Wintein W., 1965. Kaart van de oude gemeente Koolkerke met een bijhorende historische schets tot 1850, *Rond de Poldertorens jg. VII afl. 1*, p. 1-41 (+ kaart).

Kaartmateriaal:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778] kaartblad 58
- Topografische kaart van Vandermaelen [1846 – 1854]

Digitale bronnen:

- www.geopunt.be
- <https://dov.vlaanderen.be>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://cartesius.be>

BIJLAGE

Figurenlijst:

Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).	1
Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.	2
Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2018) orthofoto (© GDI Vlaanderen).	2
Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).	3
Figuur 5: werkzaamheden op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt).	3
Figuur 6: sloop- en afbraakwerken op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt).	4
Figuur 7: projectgebied, GGA (gebied geen archeologie) en archeologienota's weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt).	4
Figuur 8: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).	9
Figuur 9: Uitsnede uit de Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).	9
Figuur 10: Uitsnede bodemtextuurkaart ter hoogte van het projectgebied (© DOV). ...	10
Figuur 11: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV). ...	10
Figuur 12: Uitsnede DTM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).	11
Figuur 13: Detail DTM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofielen (© GDI Vlaanderen)	11
Figuur 14: hoogteprofiel projectgebied W-O (©Geopunt)	12
Figuur 15: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).	14
Figuur 16: Uitsnede midden 19de eeuwse topografische kaart van Vandermalen ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	14
Figuur 17: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	15
Figuur 18: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	15
Figuur 19: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	16
Figuur 20: Orthofoto uit 2005-2007 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	16
Figuur 21: Orthofoto uit 2015 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	17
Figuur 22: Projectie CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).	17

